

ERDÉLYI NAPOK

2011. aug. 30 - szept. 6.

GALGÓCZI ERZSÉBET
VÁROSÍ
KÖNYVTÁR

Győr, Herman Ottó u. 22.

Erdélyi csillagok

Erdély... Titokzatos, varázsos szó; történelmet, legendát, álmot és valóságot egyszerre idéz. Magyaroknak, románoknak, szászoknak – más-más árnyalásban. Erdélyben, a történelmi Erdélyben esett meg a gyönyörű csoda – hiteti az álom -, hogy három nép élt benne ezer esztendőn keresztül, egymás mellett, s mind a három nép megőrizte a maga kultúráját, és gazdagodott is egymás színeivel. Erdélyben mondták ki először Európában, már a 16. században a vallás- és gondolatszabadságot: mindenki kövesse azt a hitet, amelyet akar, csak az új hit követői ne bántalmazzák a régieket. Szépségesen szép föld – mondja a vágy -, amelyet egy nagy világsüllyedés esetén is meg kellene őrizni a maga egészében, „az istenek múzeuma számára, mint a föld és az emberiség történetét a maga kicsiségében is legteljesebben kifejező remekművét”. A szászoknak külön himnuszuk van az eltartó erdélyi földről. A románok fennhangon vallják: hamarabb jelent meg román könyv Erdélyben, mint a vajdaságokban; a román felvilágosodásnak ez a föld adta az erdélyi iskolát. A magyarság történeti tudatában meg egyenesen a nemzeti fejedelemség korát idézi Erdély: Bocskait, Bethlent, Rákóczit; a magyar kultúra drága bölcsőhelyét, Apáczai Csere János, Mikes Kelemen, a Bolyaiak, Kemény Zsigmond, Arany János és Ady Endre szülőföldjét. Balladákat a tizenkét kőművesről, székely keserveseket és kalotaszegi varrottasokat. Művészetet, irodalmat, helytálló embereket. Erdélyi csillagokat.

Czine Mihály

Anyanyelv-emlékmű Korondon

Miholcsa József (1953) szobrászművész alkotása

---

*Mint Atlantisz, a régelsüllyedt ország,
Halljátok? Erdély harangoz a mélyben.
Elmerült székely faluk hangja szól
Halkan, halkán a tengerfenéken.
Magyar hajósok, hallgatózzatok,
Ha jártok ottfenn fürgeteges éjben:
Erdély harangoz, harangoz a mélyben.*

Reményik Sándor: Atlantisz harangoz

Kedves Vendégeink!

Aligha szükséges magyarázni, hogy a Galgóczi Erzsébet Városi Könyvtár őszi sorozata nem mindennapi élményben részesíti a látogatót. Körutazás ez a javából, legendákból és mítoszokból táplálkozó közeli föld van soron.

Mindenki felelevenítheti a tájjal, a településekkel kapcsolatos élményeit, azokat, akikkel egy nyelven beszélünk: lássuk, mi az, ami összeköt bennünket, és mi az, ami sajátosan egyedivé tesz.

Ezúttal sem lesz unalmas a világlátás, az eseményeket Móricz Zsigmond tündérországa köré szervezzük, ismeretközlő és művelődést orientáló célzattal, hitelt érdemlően lesz szó életmódról, kultúráról, vidékekről, nevezetességekről, kiállítás és könyvbemutató várja az érdeklődőket.

Azon igyekszünk, hogy ezek a napok lehető leghasznosabban teljenek, kellően érdekesítőkké legyenek, bő és friss információt adjanak, kalauzként szolgálva, nagy háttérrel világítva be, segítve abban, hogy megválaszoljuk a kérdést: miért szeretjük Erdélyt?

Tizennyolcadik utazásunkra szeretettel várunk mindenkit, kívánok kellemes időtöltést a rendezvényeken.

Dr. Horváth Sándor Domonkos
igazgató

Augusztus 30. (kedd) 17 óra

Erdélyi tájak, emberek – festmény-, könyv- és fotókiállítás

Szalma György és **Takács Péter** műgyűjtő festményei, **Szabó Béla** fotóművész alkotásai, **Prózsa Mihály** fafaragásai és **dr. Kőrös Erzsébet** erdélyi könyvei.

Megnyitja: **Borsi Róbert**
önkormányzati képviselő

Közreműködik: **Fajkuszt Banda**, **Talpasok Kara Kórus** és
dr. Szabó János tárogatózik

*(A kiállítás megtekinthető: szeptember 8-ig,
hétköznapokon 14-18 óráig.)*

Fekete József (1903-1979): Szent György
(Szalma György gyűjteményéből)

Fülöp Antal Andor (1908-1979):
Nemzeti Színház Műteremháza
(Takács Péter gyűjteményéből)

Augusztus 31. (szerda) 17 óra

Miért szeretem Erdélyt? – vetítéses előadás

Előadó: **dr. Kőrös Erzsébet** tanár, idegenvezető

Egy tájhoz sokféleképpen kötődhetünk, annak természeti értékei, kulturális kincsei, épületei, hagyományai is vonzhatnak minket magunkhoz.

Én arra a kérdésre: miért szeretem Erdélyt? – napokon át tudnék válaszokat sorolni – most, ha egy rövidebb előadásba kell sűrítenem, akkor azokról az emberekről beszélnék, akik találkozásaim, erdélyi kirándulásaim során gazdagítottak, sok élményt adtak számomra.

Kik ők?

Haász Sándor zenetanár, a szentegyházi Gyermekek
Filharmónia Alapítvány működtetője, lelke;

Bodó Levente szobrász (Szentegyháza);

Zeyk Domonkos Imre, a falusi vendéglátás szervezője
Torda-szentlászlón;

Beke Ernő, a Hobby Cserebere Klub szervezője,
vezetője Kézdivásárhelyen.

Mindegyiküket hosszú évek óta ismerem, figyelemmel kísérhetem munkálkodásuk eredményeit, együtt örülhetek sikereiknek. Őket szeretném bemutatni, bízom benne, hogy Önök is gazdagodni fognak általuk!

Szeptember 1. (csütörtök) 17 óra

Székelyföld - Híres székelyek – vetítéses előadás

Előadó: **Váradi Péter Pál és Lőwey Lilla** könyvszerzők
Közreműködik: **Soós Andrea** előadóművész

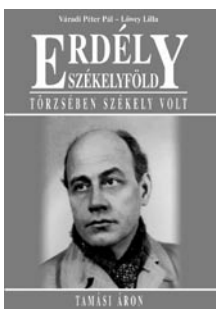
Az előadók először bemutatják Székelyföldet az Erdély-Székelyföld - Képi autonómiája című könyvük alapján, majd az Erdély-Székelyföld-Híres székelyek c. Díszdobozuk albumai szerint – a Legnagyobb székely (Orbán Balázs), a Nagy székely mesemondó (Benedek Elek), a Törzsében székely volt (Tamási Áron) és a Szavak vándorköszörűse (Kányádi Sándor) – kiemelkedő tevékenységeiről szólnak, verses előadással, vetítéssel.

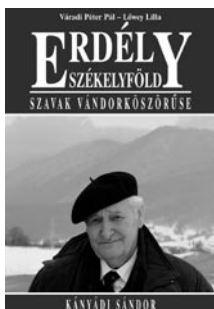
Orbán Balázs
(1830-1890)

Benedek Elek
(1853-1929)

Tamási Áron
(1897-1966)

Kányádi Sándor
(1929)

Szeptember 2. (péntek) 17 óra

Dél-Erdély, Brassó és Vajdahunyad – vetítéses előadás

Előadó: **Rebák Sándor** tanár, idegenvezető

Az aradi Szabadság-szobor részlete

Hétfalusi csángó viselet

Ady Endre szülőháza Érmindszenten

Szeptember 3. (szombat) 17 óra

Retyezát, a Kárpátok gyöngyszeme – vetítéses előadás

Előadó: **Pintye Dávid** mérnök, barlangász

A Retyezát-hegység vagy Zerge-havasok a Déli-Kárpátok része. A legmagasabb csúcs a Pelága (2509 m), Románia hatodik legmagasabb hegye.

A Retyezát-hegységben helyezkedik el a legtöbb tengerszem, összesen 82, a legmélyebb a Zenóga-tó, mélysége 29 méter.

A hegység területén 1935-ben kialakított Retyezát Nemzeti Park, több mint 38 ezer hektár területű, közepén helyezkedik el az Iker (Gemenele) Tudományos Rezerváció.

Szeptember 4. (vasárnap) 17 óra

Az Erdélyi-medence és Máramaros – vetítéses előadás

Előadó: **Pataki János** könyvszerző

Pataki János

Erdélyi medence

Kalotaszeg, Mezőség, Torockó

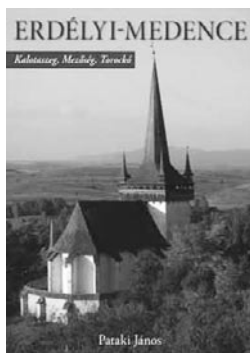
Formátum: 165 x 225 mm

Terjedelem: 354 színes oldal

Kötés: ragasztókötés, puhatábla

Kategória: útikönyv, fotóalbum

Könyvemben és előadásomban szubjektív módon válogatok a látnivalók között, de igyekszem bemutatni a hatalmas terület valamennyi tájegységét. Ellátogathatnak velem a káprázatos népi kultúrával, szívet melengető építészettel büszkélkedő Kalotaszeg vidékére, ahonnan kirándulunk az Erdélyi-érchegység megunthatatlan hegyei közé. Fölfedezzük Erdély egykori fővárosát, Kolozsvárt, bejárjuk a titokzatos Torockót és környékét.

Pataki János

Máramaros

Ahol megállt az idő

Formátum: 165 x 225 mm

Terjedelem: 336 színes oldal

Kötés: ragasztókötés, puhatábla

Kategória: útikönyv, fotóalbum

A Kárpáti képek könyvsorozat legújabb, káprázatos kötete az egykori Máramaros vármegye Romániához került részét mutatja be.

Az UNESCO világörökség listás fatemplomok, a lélegzetelállító magas hegyek, Petőfi Sándor mézesheteinek emlékhelye, Nagybánya ódon városa. Ezek mind-mind felejthetetlen élményeket nyújtanak a vidéket felkeresőknek. Mindez „megfűszerezve” romlatlan vidéki étellel, a ma is élő hagyományokkal és népművészetével, s a helyiek rendkívüli vendégszeretetével.

Szeptember 5. (hétfő) 17 óra

Erdély irodalma régen és ma

Előadó: **Dr. Láng Gusztáv**, József Attila-díjas
irodalomtörténész

Dsida Jenő
(1907-1938)

Nagycsütörtök

Nem volt csatlakozás. Hat óra késést jeleztek és a fullatag sötétben hat órát üldögéltem a kocsárdi váróteremben, nagycsütörtökön. Testem törött volt és nehéz a lelkem, mint ki sötétben titkos útnak indult, végzetes földön csillagok szavára, sors elől szökve, mégis szembe sorssal s finom ideggel érzi messziről nyomán lopódzó ellenségeit. Az ablakon túl mozdonyok zörögtek a sűrű füst, mint roppant denevérszárny, legyintett arcul. Tompa borzalom fogott el, mély állati félelem. Körülnéztem: szerettem volna néhány szót váltani jó, meghitt emberekkel, de nyirkos éj volt és hideg sötét volt, Péter aludt, János aludt, Jakab aludt, Máté aludt és mind aludtak... Kövér csöppek indultak homlokomról s végigcsurogtak gyűrött arcomon.

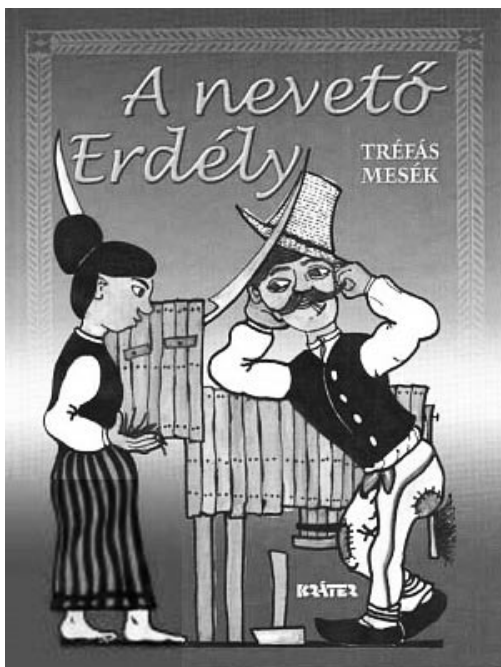

Szeptember 6. (kedd) 17 óra

A nevető Erdély – műsoros könyvbemutató

Előadó: **Kovács Attila Zoltán** szerző

Közreműködik: a **Győrzámolyi Színkör**

Kemence melegénél pipázgató nagyapáinkat juttatja eszünkbe e könyv, akik a tűz ropogása mellett, ízes beszéddel meséltek humoros és pikáns történeteket a köréjük gyűlt család aprajának-nagyjának a jég hátán is megélni tudó székelyről. És a komájáról, a kántorról, az okos asszonyról meg a furfangos cigányról. Egyáltalán a székely agyafúrtságáról, a maga egyszerűségében is bölcs népi észjárásról. A majd száz mese, anekdota mondanivalóját híven tükrözik a különleges illusztrációk. A kötet 2006-ban elnyerte a Budai Könyvdíjat, 2008-ban Bécsben Erasmus Euromedia oklevéllel díjazták.

Versek Erdélyről

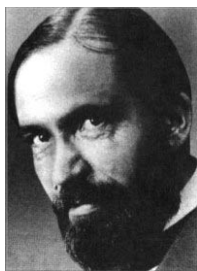
Erdélyi Ibolyák

A kolozsvári kikelet szülötte
E pár szál gyöngéd, kora ibolya.
Szűz szirmukon
szelíden eltűnődve
A magyar Mona Lisa mosolya.

Erdélyünk szent rögének ibolyái,
A fájó tájról méla üzenet,
Virágnyelven beszéltek, ó parányi,
De drága kincsek, hervadt kedvesek!

Kék szemetekben az erdélyi égnek
Régi derűje integet felém
És sötét szirmotokban érzem én

Az új fájdalmat. Míg vágyódva nézlek
Bús ibolyák, gyötör egy néma vád
És rátok hintem könnyem harmatát!

Juhász Gyula
(1883-1937)

Erdélyi hegyek intenek

E forró, dús nyárban
megérint halkán egy sóhaj.
Az ősz lehelete vagy a halál tán -
vagy tán csak röpke gondolat.

Megérint és száll bűvösen,
mint galambszárny puhán, észrevétlen.
A kék égből még visszanevet rám,
mint fájó, édes szerelem.

A Te lelked jár itt csendben,
az elmúlatlan örök-szép varázs.
Erdély hegyei intenek, a zúgó
fenyvesek, a te két szemed – kosály.

Bartalis János
(1883-1976)

Erdélyi táj

Az erdélyi táj változatos és különlegesen szép. A hegyormokon várromok koronázzák a meredek falú szurdokvölgyekben kanyargó utakat, a hatalmas erdőségekben barlangok, végtelen havasi legerők, az alpesi jellegű, sziklás magashegységi vidékeken csillogó tengerszemek várják a turistát.

Furcsa sziklahasadékok, hévízforrások, fantasztikus alakú sóhegyek és sós tavak mellett római erődök maradványai, népvándorlás korabeli földvárak sáncai láthatók, az erődtemplomok és a bástyák falakkal övezett középkori városok régi idők hangulatát árasztják. A faragott székelykapuk és a román fatemplomok, a festői népviseletek az itt élő népek lenyűgöző ősi művészetéről tanúskodnak.

Dr. Mátyás Vilmos

Dal a szülőföldről

Szerettem mindig ezt a földet,
s míg élek, szeretni fogom.
Nincs részem birtokul belőle,
így az egészhez van jogom.
Enyém a dombhát és a róna:
hány bérce, völgye, mind enyém -
enyém patakja és folyója,
merenghetek szép, friss egén.

Voltak, kik messze hívtak innen:
„Jobb máshol, jöjj, amíg lehet.”
Küldött a háború parancsa,
űzött a páni rémület -
de én maradtam: meggyötörhet,
mégis egyetlen birtokom.
Szerettem mindig ezt a földet,
s míg élek, szeretni fogom!

Kiss Jenő
(1912-1996)

A rendezvénysorozatot támogatta:

Győr Megyei Jogú Város Önkormányzata,

A Nyúl és Vidéke Takarékszövetkezet az alábbi
kirendeltségeken várja régi és új ügyfeleit:

9023 Győr, Sport u. 4/a.   Tel.: 314-603
9022 Győr, Schweidel u. 11.   Tel.: 327-151
9024 Győr, Borsos M.u.4.   Tel.: 431-033

valamint vidéki kirendeltségein
betét- és hitel lehetőségekkel,

„SZEBB LESZ A JÖVŐJE, MINT A MÚLTJA,
BÍZZA PÉNZÉT A NYÚLRA!”

Palatia Nyomda

* * * * *

A műsorfüzetet összeállította:

Horváth Ferenc művelődésszervező

Felelős kiadó:

Dr. Horváth Sándor Domonkos könyvtárigazgató

A műsorfüzetet készítette a Palatia Nyomda

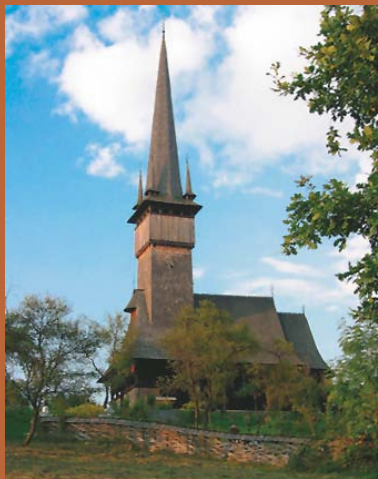
* * * * *

A címlap és a lenti kép
Szabó Béla fotóművész alkotása

* * * * *

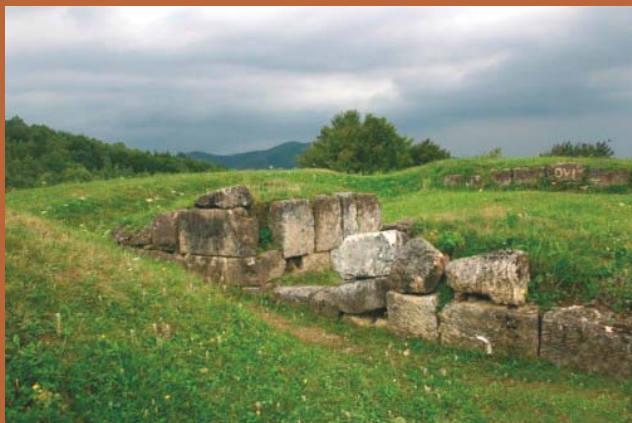

Erdélyi világörökségek

Dióshalmi fatemplom, 1767

Máramarosi fatemplomok néven 1999-ben vált a Világörökség részévé nyolc Máramaros megyei fatemplom. A 17-18. században épült templomok a karcsú tornyaikkal a havasi építészet jellegzetes példáját képviselik.

Blidaru erődítménye

A dák erődítmények, amelyek az i. e. és i. sz. 1. században épültek a Szászvárosi-hegységben, a katonai és vallási építészeti technikák és fogalmak szokatlan összeolvadását mutatják be a klasszikus világból és a késő európai vaskorból.

Erdélyi világörökségek

Segesvár történelmi központja

Segesvár a szászok földje északi határán fekszik. A városban napjainkig fennmaradtak a középkori német építészet műemlékei. A kor hangulatának felidézésére évente középkori fesztivált rendeznek.

Székelyderzsi erődtemplom

Erdély erődtemplomos falvai néven került fel a Világörökség listájára hét dél-erdélyi falu. A 13-16. századbeli erődtemplomok sarokbástyaiban és védőfalaiban raktározták a családok gabona- és szalonnakészletét.